

er. Fertalsforslaget, som jeg om et Øjeblik skal vende tilbage til, er et Kompromisforslag og er bygget paa en Imødekommen fra den Del af Udvalgets Medlemmer, der oprindelig har ment, at Bogføringspligten bør hvile paa enhver Samfundsborger, som vil tage Del i Næringslivet, og den Del af Medlemmerne, der oprindelig i Lovforslaget har set et Attentat paa Andelsforetagendernes Selvbestemmelsesret. Der er slaaet af paa begge Sider.

Stillingen er da den, at der om dette Spørgsmaal har dannet sig 3 Grupper, et Flertal og to Mindretal, et Flertal, der bestaar af de 3 Socialdemokrater indenfor Udvalget og 7 af Venstres 8 Medlemmer, og som stiller Ændringsforslaget Nr. 2, der medtager Brugs-, Andels- og lignende Foreninger under Bogføringspligten, naar de arbejde med begrænset Ansvar, og naar de ere forpligtede til at løse Næringsadkomst, det vil sige drive Virksomhed med Personer, der staa udenfor Medlemmernes Kreds. Derefter kommer der et Mindretal, der staar paa Lovforslagets Grund. Dette Mindretal bestaar af de Herrer Medlemmer for Københavns 3die og 4de Valgkreds, og jeg skal blot erindre om, at dette medtager Brugs-, Andels- og lignende Foreninger, naar de have 20 Medlemmer, der hæfte personligt, benytte lønnet Medhjælp og have særskilt Lokale. Det er dette Forslag, der i Fjor blev vedtaget i dette høje Ting, og det betyder altsaa i Praksis, at saa at sige samtlige Brugs-, Andels- og lignende Foreninger ville falde ind under Bogføringspligten.

Endelig er der endnu et Mindretal, der bestaar af de ærede Medlemmer fra Sorø, Nørresundby og Skive. Dette Mindretal opstiller et Ændringsforslag under Nr. 3, der ogsaa medtager Brugs- og Andelsforeninger, for saa vidt disse ere forpligtede til at løse Næringsadkomst, altsaa, som jeg nævnedes for et Øjeblik siden, drive Forretning med andre end dem, der høre til Medlemmernes Kreds. Dette sidste Ændringsforslag betyder altsaa en Fritagelse for samtlige Andels- og Brugsforeninger, der kun drive Virksomhed indadtil med Medlemmerne, hvad enten Medlemmerne hæfte med solidarisk Ansvar eller kun have begrænset Ansvar, uanset at der er en tredie i Forholdet, nemlig de udenforstaaende, med hvem disse Virksomheder drive Forretning.

Jeg skal vende tilbage til Flertallets Forslag og begynde med at sige, at for Flertallet har det ingenlunde været be-

stemmende, hvad der er blevet krævet udefra, f. Eks. fra Handelsstandens Fællesrepræsentation, fra Haandværkernes Organisation og saa fremdeles med Hensyn til Brugsforeninger og Andelsforetagender. For os har der været to Hensyn, det ene har været at naa til et Kompromis, som kunde virke formildende, som kunde føre til en Overenskomst mellem de yderliggaaende Standpunkter, og det andet er, at Spørgsmaalet om Andelsforeningerne ikke maa ses ensidigt. Man maa huske paa, som jeg nævnedes for et Øjeblik siden, at Lovens Hensigt er at skabe Tillid og Klarhed mellem de Personer, der drive Forretning sammen, den ene som Kreditor og den anden som Debitor, og at ogsaa Andelsforetagender handle med andre end deres egen Kreds, med Folk, der løbe en Risiko overfor dem, for saa vidt denne ikke dækkes ved det fulde solidariske Ansvar. Det er dette, om der er fuldt solidarisk Ansvar, der for Udvalgets Flertal er blevet det afgørende, og jeg skal se lidt nærmere paa, hvad dette betyder i Forhold til, at et Andelsforetagende virker med begrænset Ansvar.

Det er min Opfattelse, at de blandt Andelssagens Venner, der have stillet sig paa det Standpunkt, paa hvilket det ene Mindretal har stillet sig, se for ensidigt paa Forholdet, at de kun se paa de Andelsforetagender, der nu virke, og glemme, at der er Andelsforetagender, som ere traadte ud i Livet, men allerede ere gaaede i Stykker, og at der er andre, der ere under Opsejling, og som absolut ere af en saadan Natur, at de byde en høj Grad af Risiko for Trediemand. Blandt de første skal jeg som Eksempel tage de Frugterier, der have været oprettede her i Landet under Andelsformens Maske, havde jeg nær sagt. Med Hensyn til disse er det nemlig givet, at der som Følge af, at Ansaret var begrænset til et ringe Beløb for det enkelte Medlem, er opstaaet meget store Tab for de Kreditorer, der i Tillid til Andelssagen havde indladt sig med de paagældende Mennesker. Jeg skal pege paa de store Foretagender, der ere under Opsejling, og som Eksempel tage en Andelscementfabrik. Hvad betyder det, at en saadan anvender Andelsformen, naar Ansaret for det enkelte Medlem i Virkeligheden begrænses til nogle ganske faa Kroner, hvilket kun er en ringe Brøkdæl af den Kredit, hvormed en saadan Virksomhed maa arbejde? I denne Henseende bliver et Andelsforetagende af ganske samme Art som f. Eks. et Interessent-